

Dosarul nr. 3ra-1115/23
2-23160825-01-3ra-15112023

Prima instanță: Curtea de Apel Chișinău (Gh. Mîra, A. Bostan, Gr. Dașchevici)

ÎNCHEIERE

18 noiembrie 2023

mun. Chișinău

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

Completul de judecată, în componența:

Președinte, judecător

Judecători

Diana Stănilă

Mariana Pitic

Oxana Parfeni

examinând admisibilitatea recursului depus de Partidul Politic „Partidul Dezvoltării și Consolidării Moldovei”,

în cauza de contencios administrativ, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Partidul Politic „Partidul Dezvoltării și Consolidării Moldovei” împotriva Comisiei Electorale Centrale cu privire la anularea Hotărârii Comisiei Electorale Centrale nr. 1575/2023 în partea ce vizează examinarea cererii Partidului Politic „Partidul Dezvoltării și Consolidării Moldovei” de renumărare a voturilor exprimate în cadrul biroului secției de vot din localitatea Cobani, la alegerea primarului, consilierilor locali și consilierilor raionali, renumărarea voturilor exprimate în cadrul biroului secției de vot din localitatea Cobani, la alegerea primarului, consilierilor locali și consilierilor raionali, excluderea din procesul de renumărare a voturilor a membrilor biroului secției de vot din motivul existenței unor suspiciuni de manifestări părtinitoare în favoarea contracandidatului, efectuarea procesului de renumărare a voturilor în prezența concurentului electoral înaintat de Partidul Politic „Partidul Dezvoltării și Consolidării Moldovei”, precum și a reprezentantului desemnat din partea Partidul Politic „Partidul Dezvoltării și Consolidării Moldovei”,

împotriva hotărârii din 14 noiembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a respins, ca neîntemeiată, acțiunea în contencios administrativ înaintată de Partidul Politic „Partidul Dezvoltării și Consolidării Moldovei”,

a c o n s t a t a t:

La data de 12 noiembrie 2023, prin intermediul poștei electronice (f.d.1), în adresa Curții de Apel Chișinău, Partidul Politic „Partidul Dezvoltării și Consolidării Moldovei” a expediat cererea de chemare în judecată împotriva Comisiei Electorale Centrale, prin care a solicitat anularea parțială a Hotărârii Comisiei Electorale Centrale nr. 1575/2023, în partea ce vizează examinarea cererii Partidului Politic „Partidul Dezvoltării și Consolidării Moldovei” de renumărare a voturilor exprimate în cadrul biroului secției de vot din localitatea Cobani, la alegerea primarului, consilierilor locali și consilierilor raionali, renumărarea voturilor exprimate în cadrul biroului secției de vot din localitatea Cobani, la alegerea primarului, consilierilor

locali și consilierilor raionali, excluderea din procesul de renumărare a voturilor a membrilor biroului secției de vot, din motivul existenței unor suspiciuni de manifestări părtinitoare în favoarea contracandidatului, efectuarea procesului de renumărare a voturilor în prezența concurentului electoral înaintat de Partidul Politic „Partidul Dezvoltării și Consolidării Moldovei”, precum și a reprezentantului desemnat din partea Partidului Politic „Partidul Dezvoltării și Consolidării Moldovei”.

În motivarea acțiunii, reclamantul a invocat că, la data de 10 noiembrie 2023, Comisia Electorală Centrală a adoptat Hotărârea cu privire la unele cereri și contestații prin care se solicită dispunerea renumărării voturilor, depuse la Comisia Electorală Centrală în zilele de 7-9 noiembrie 2023, cu care își exprimă dezacordul, considerând-o vădit ilegală și neîntemeiată.

În fapt, a menționat că, prin contestația depusă Comisiei Electorale Centrale la data de 08 noiembrie 2023, a solicitat renumărarea voturilor la alegerea primarului și a consilierilor locali ai localității Cobani, raionul Glodeni, precum și renumărarea voturilor pentru consilierii raionali exprimate în cadrul biroului secției de vot din localitate. În motivare a indicat despre existența suspiciunilor rezonabile privind numărarea și totalizarea incorectă a voturilor, și anume a voturilor exprimate prin intermediul urnei mobile de vot, având în vedere că prin intermediul acestei modalități au fost colectate exclusiv voturi în favoarea concurentului electoral Partidului Politic „Partidul Acțiune și Solidaritate” (în număr de circa 40 de voturi), fapte care trezesc suspiciuni de fraudare a rezultatelor votului. Înaintarea cererilor de renumărare a voturilor sunt întemeiate și legale, în condițiile în care urmare a renumărării acestora, ar urma organizarea turului II de scrutin electoral în localitate pentru alegerea primarului.

Comisia Electorală Centrală, prin hotărâre, a dispus: „respingerea ca neîntemeiate, în partea ce vizează cerința de a dispune renumărarea voturilor” a 77 de contestații depuse de către diferiți concurenți electorali, printre care și cea a Partidului Politic „Partidul Dezvoltării și Consolidării Moldovei”.

Reclamantul a considerat ilegală comasarea de către Comisia Electorală Centrală a celor 77 de contestații și examinarea lor într-o singură procedură. Conform prevederilor art. 44 alin. (4) din Codul administrativ nr. 116/2018, pentru desfășurarea cu celeritate a procedurii administrative, autoritatea publică este în drept să admită examinarea concomitentă a mai multor petiții depuse de mai mulți participanți la aceeași autoritate publică când, în baza raportului material-juridic dintre participanți, ele se află în conexiune prin pretențiile revendicate sau problemele comune și când există posibilitatea examinării lor în aceeași procedură și de aceeași autoritate publică. Drept urmare, sintagma din norma citată „ele (petițiile) se află în conexiune prin pretențiile revendicate sau problemele comune” este o condiție ce impune obligativitatea existenței pretențiilor sau problemelor comune invocate de contestatari în 77 de contestații, ceea ce nu corespunde realității. Fiecare contestație reflectă situația și multiple încălcări în procesul de desfășurare a alegerilor locale și numărarea buletinelor de vot din diferite localități, încălcări ce nu sunt identice, fiind înaintate diferite solicitări de numărare a voturilor fie separat pentru alegerea primarului, fie separat pentru alegerea consilierilor locali, fie pentru alegerea primarului și consilierilor. În situația dată, Comisia Electorală Centrală

urma să examineze fiecare contestație separat și să se expună asupra admisibilității sau respingerii rezultând din prevederile legale.

Reclamantul a afirmat că, acțiunea Comisiei Electorale Centrale de comasare a contestațiilor contravine și prevederilor art. 80 alin. (1) din Codul administrativ, conform căroră, în cazul în care drepturile sau interesele legitime, respectiv obligațiile care formează obiectul diferitor proceduri administrative inițiate în fața aceleiași autorități publice, au la bază aceeași situație de fapt sau același temei de drept, procedurile pot fi conexe, chiar dacă scopul lor este diferit. În speță, „situația de fapt” este diferită, în toate 77 de situații/contestații, încălcările invocate de contestatari sunt diferite, precum și solicitările înaintate către Comisia Electorală Centrală, la fel, sunt diferite, ceea ce, în viziunea reclamantului, face imposibilă acoperirea tuturor situațiilor printr-o singură decizie, impunându-se necesitatea separării contestațiilor și adoptarea separată a deciziilor pe fiecare caz în parte.

Comisia Electorală Centrală, în motivarea deciziei sale, menționează că „cele invocate de către unii autori au un caracter declarativ și nu permit a se deduce cu celeritate și de a constata anumite abateri și ilegalități ce ar determina organul electoral de a ajunge la concluzia pozitivă și obiectivă de a dispune renumărarea voturilor.” Prin urmare, însăși Comisia Electorală Centrală acceptă faptul că problemele invocate în contestații de către diferiți autori sunt diferite și doar unele au un caracter declarativ și nu permit a se deduce cu celeritate și de a constata anumite abateri și ilegalități. Tot aici, se încadrează și sintagma din hotărârea contestată, precum că „unele cereri se rezumă doar la formularea unor critici față de procesul de vot și în ansamblu la adresa procesului electoral”. Astfel, se deduce concluzia că alte cereri întrunesc condițiile de admitere a solicitărilor, respectiv nu este clară poziția Comisiei Electorale Centrale de a examina toate contestațiile împreună și de a le respinge toate odată. În opinia reclamantului, a fost încălcat dreptul de a fi ales la marea majoritate a candidaților figuranți în contestații, or, din hotărârea nominalizată nu este clar care contestații întrunesc condițiile de a fi admise și care poartă un caracter declarativ și nu dispun de un suport probatoriu corespunzător și urmează a fi respinse.

Reclamantul a reiterat că, prin contestația sa, a solicitat renumărarea voturilor la alegerea primarului și a consilierilor locali ai localității Cobani, raionul Glodeni, precum și renumărarea voturilor pentru consilierii raionali exprimate în cadrul biroului secției de vot din localitate, din considerentele enunțate supra.

În motivarea hotărârii de respingere a tuturor contestațiilor, inclusiv și a celei nominalizate, Comisia Electorală Centrală a menționat că: „admiterea solicitărilor de renumărare fără prezentarea unui probatoriu și indicarea expresă asupra presupuselor încălcări cu trimiterea la norma exactă, pune în dificultate organele electorale care urmează să verifice cele invocate și, respectiv, să efectueze această procedură”. În speță, toate probele (procesele-verbale, buletinele de vot) sunt deținute exclusiv de către Comisia Electorală Centrală, reclamantul fiind pus în situația doar de constatare a existenței suspiciunilor rezonabile de fraudare a procesului numărării buletinelor de vot și, în consecință, a rezultatelor alegerilor în localitatea dată, însă fără a putea prezenta alte probe suplimentare, fiind vădit încălcat principiul egalității armelor, principiu care, deși nu are o reflectare expresă în Constituție, este dedus ca o cerință *sine qua non* a dreptului la un proces echitabil.

Reclamantul a declarat că, dreptul la egalitatea de arme a fost consacrat pentru prima dată de către Curtea Europeană a Drepturilor Omului prin Hotărârea din 27 iunie 1968, în cauza Neumeister c. Suediei, iar prima condamnare pentru nerespectarea acestui drept a fost pronunțată prin hotărârea din 16 iulie 1971, în cauza Ringeisein c. Austriei. Esența acestei garanții constă în faptul că fiecărei părți i se conferă o posibilitate rezonabilă în a-și prezenta cauza în astfel de condiții care să nu o plaseze într-o situație net dezavantajoasă cu adversarul său, astfel instanța de judecată trebuie să creeze posibilități egale, suficiente și adecvate de folosire a tuturor mijloacelor procedurale pentru argumentarea poziției fiecărei părți.

De asemenea, a indicat că, un alt argument al Comisiei Electorale Centrale privind respingerea solicitării de renumărare a buletinelor de vot este acela că: „rezultatele renumărilor sunt în măsură să afecteze drepturile electorale ale altor concurenți electorali [...]”. Astfel, din context se deduce concluzia că Comisiei Electorale Centrale s-a transformat în „apărătorul drepturilor altor concurenți electorali”, în speță Partidului Politic „Partidul Acțiune și Solidaritate”, cu încălcarea prin analogie a prevederilor art. 36 alin. (1) din Codul administrativ, în temeiul cărora acțiunile se soluționează cu respectarea principiului supremației dreptului, în conformitate cu care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui sunt considerate valori supreme și sunt garantate de stat, precum și cu încălcarea art. 18 din Codul electoral, în contextul căruia Comisia Electorală Centrală are misiunea de a crea condițiile optime pentru exercitarea nestingherită de către cetățenii Republicii Moldova a dreptului constituțional de a alege și de a fi aleși în cadrul unor alegeri libere și corecte, inclusiv prin asigurarea respectării legislației cu privire la finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale.

În drept, reclamantul a întemeiat acțiunea în baza prevederilor art. 91 alin. (5), art. 94 alin.(1), (3), art. 98 alin.(1), (2) lit.a) din Cod electoral.

Prin hotărârea din 14 noiembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău s-a respins, ca neîntemeiată, acțiunea în contencios administrativ înaintată de Partidul Politic „Partidul Dezvoltării și Consolidării Moldovei”.

În motivarea soluției adoptate, Curtea de Apel Chișinău citând prevederile art. 224 alin. (1) lit. f), art. 22 alin. (1), art. 194 alin. (1), art. 219 alin. (1) – (3) din Codul administrativ, a reiterat că, obiect al controlului judecătoresc, la caz, constituie Hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr. 1575 din 10 noiembrie 2023, în partea respingerii cererii cu nr. CEC-7/9856 a domnului Ion Chicu, președintele Partidului Politic „Partidul Dezvoltării și Consolidării Moldovei”, prin care s-a solicitat renumărarea voturilor în localitatea Cobani, raionul Glodeni.

În contextul pretențiilor deduse judecării, raportând prevederile art. 85 alin. (3) art. 95 alin. (10) din Codul electoral la circumstanțele speței, a reținut că, Comisia Electorală Centrală corect ajuns la concluzia netemeiniciei cererii nr. CEC-7/9856 a domnului Ion Chicu, președintele Partidului Politic „Partidul Dezvoltării și Consolidării Moldovei”, prin care s-a solicitat renumărarea voturilor în localitatea Cobani, raionul Glodeni.

Instanța a notat că, argumentul principal, invocat de reclamant, în susținerea cererii privind renumărarea voturilor, reprezintă existența suspiciunilor rezonabile privind numărarea și totalizarea incorectă a voturilor exprimate prin intermediul urnei mobile de vot, având în vedere că prin intermediul acestei modalități au fost colectate exclusiv voturi în favoarea concurentului electoral Partidul Politic

„Partidul Acțiune și Solidaritate” (în număr de circa 40 de voturi), fapte care trezesc suspiciuni de fraudare a rezultatelor alegerilor.

În acest sens, instanța de judecată a reținut că, art. 95 alin. (10) din Codul electoral prevede expres condițiile în care poate să fie admisă cererea concurentului electoral privind renumărarea voturilor, și anume: -dacă încălcările arătate în cerere sunt de natură să influențeze rezultatele alegerilor și, respectiv, distribuirea mandatelor; -cazul stabilirii unei diferențe de până la 10% între voturile valabil exprimate pentru concurenții electorali/între voturile date la referendum; -în cazul în care datele înscrise sau rectificările efectuate în procesele-verbale de numărare a voturilor pun la îndoială conformitatea și veridicitatea acestora.

În speță, argumentul invocat de Partidul Politic „Partidul Dezvoltării și Consolidării Moldovei” în susținerea cererii de renumărare a voturilor, nu se încadrează în prevederile art. 95 alin. (10) din Codul electoral. Or, reclamantul nu pune la îndoială corectitudinea numărării voturilor din urna mobilă de vot, ci procedura colectării voturilor. Respectiv, Comisia Electorală Centrală just a concluzionat în actul administrativ contestat că, argumentul invocat în susținerea cererii de renumărare a voturilor, are caracter declarativ și nu permite a se deduce la celeritate și de a constata anumite abateri și ilegalități ce ar determina organul electoral de a ajunge la concluzia pozitivă și obiectivă de a dispune renumărarea voturilor.

Instanța ierarhic inferioară a constatat că, atât la examinarea contestației de către pârât, cât și în cadrul ședinței de judecată, reclamantul nu a prezentat probe care ar confirma dubii semnificative privind veridicitatea proceselor-verbale privind rezultatele numărării voturilor, întocmite de Consiliul Electoral al Circumscripției Electorale Cobani nr. 19/16.

Mai mult, potrivit pct. 124 din Regulamentul de activitate al biroului electoral al secției de votare, aprobat prin hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr. 1101/2023, procesul-verbal privind rezultatele numărării voturilor se aprobă de către biroul electoral al secției de votare printr-o hotărâre conform anexelor nr. 14 și nr. 15. Procesul-verbal privind rezultatele numărării voturilor se întocmește în 3 exemplare, în prezența membrilor biroului electoral al secției de votare, a reprezentanților concurenților electorali / participanților la referendum și a altor persoane autorizate să asiste la operațiunile electorale, în corespundere cu tipul scrutinului desfășurat. Imediat după ce a fost semnat de către toți membrii biroului electoral al secției de votare, operatorul înscrie în SIASA, sub supravegherea președintelui biroului, datele conținute în procesul-verbal privind rezultatele numărării voturilor. Un exemplar al procesului-verbal se păstrează la biroul electoral al secției de votare, un exemplar se prezintă consiliului electoral de circumscripție, un exemplar se afișează imediat la intrarea în secția de votare, iar copiile de pe procesul-verbal cu privire la rezultatele numărării voturilor, confirmate de către președintele biroului electoral al secției de votare prin semnătură și ștampilă, se înmânează observatorilor și persoanelor autorizate să asiste la operațiunile electorale.

Prin urmare, reclamantul prin intermediul reprezentanților săi, care au participat la numărarea voturilor, a avut acces la procesele-verbale cu privire la rezultatele numărării voturilor, astfel, în caz de depistare a unor iregularități urma să sesizeze în conformitate cu prevederile legale Comisia Electorală Centrală, însă, la

caz, acest fapt a fost omis, circumstanțe care duc la concluzia că contestația înaintată de Partidul Politic „Partidul Dezvoltării și Consolidării Moldovei” este una neîntemeiată.

Instanța de judecată a respins ca neîntemeiat argumentul reclamantului precum că, actul administrativ contestat urmează a fi anulat și din motiv că nu se întrunesc temeiurile prevăzute de art. 44 alin. (4) din Codul administrativ pentru a dispune comasarea tuturor cererilor depuse de mai mulți contestatari (77 la număr) și examinarea acestora într-o singură procedură. Or, art. 44 alin. (4) din Codul administrativ stabilește că pentru desfășurarea cu celeritate a procedurii administrative, autoritatea publică este în drept să admită examinarea concomitentă a mai multor petiții depuse de mai mulți participanți la aceeași autoritate publică când, în baza raportului material-juridic dintre participanți, ele se află în conexiune prin pretențiile revendicate sau problemele comune și când există posibilitatea examinării lor în aceeași procedură și de aceeași autoritate publică. Fiecare participant participă în cadrul procedurii administrative în mod independent față de ceilalți participanți.

Totodată, redând prevederile art.28 alin.(1), art. 29 alin.(2), (3) din Codul administrativ în raport cu circumstanțele speței, instanța ierarhic inferioară a considerat că, dispunerea conexării contestațiilor și cererilor depuse în perioada 7-9 noiembrie, prin care s-a solicitat renumărarea voturilor, nu poate fi apreciată la caz ca o încălcare care ar putea duce la anularea actului administrativ contestat. Or, toate contestațiile care au fost conexe spre examinare într-o singură procedură, au pretenții comune – renumărarea voturilor în anumite birourile ale secțiilor de vot din anumite localități, procedura de examinare a contestațiilor fiind similară.

Instanța de judecată a reținut că, decizia Comisiei Electorale Centrale privind conexarea contestațiilor și cererilor, examinarea lor într-o singură procedură administrativă, inclusiv și a reclamantului, este una proporțională în raport cu scopul urmărit și anume examinarea acestor contestații într-un mod simplu, adecvat, rapid și eficient, iar instanța de judecată nu este competentă să se pronunțe asupra oportunității unui act administrativ.

Reieșind din faptul că în urma efectuării controlului judecătoresc asupra hotărârii Comisiei Electorale Centrale nr. 1575/2023, în partea pct. 21, ce vizează examinarea cererii din 08 noiembrie 2023 a Partidului Politic „Partidul Dezvoltării și Consolidării Moldovei” de renumărare a voturilor exprimate în cadrul biroului secției de vot din localitatea Cobani raionul Glodeni, la alegerea primarului, consilierilor locali și consilierilor raionali, s-a stabilit netemeinicia pretenției reclamantului privind anularea acestui act administrativ, subsecvent a respins și pretenția privind obligarea Comisiei Electorale Centrale de a dispune: a) renumărarea voturilor exprimate în cadrul biroului secției de vot din localitatea Cobani, la alegerea primarului, consilierilor locali și consilierilor raionali; b) excluderea din procesul de renumărare a voturilor a membrilor biroului secției de vot din motivul existenței unor suspiciuni de manifestări pătinoare în favoarea contracandidatului; c) efectuarea procesului de renumărare a voturilor în prezența concurentului electoral înaintat de Partidul Politic „Partidul Dezvoltării și Consolidării Moldovei”, precum și a reprezentantului desemnat din partea Partidului Politic „Partidul Dezvoltării și Consolidării Moldovei”, întrucât pretențiile respective sunt indisolubil legate una de alta.

La data de 16 noiembrie 2023, ora 17:41, prin intermediul poștei electronice (f.d.57), Partidul Politic „Partidul Dezvoltării și Consolidării Moldovei” a depus cerere de recurs împotriva hotărârii din 14 noiembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, prin care a solicitat admiterea recursului, casarea integrală a hotărârii din 14 noiembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, și adoptarea unei noi decizii de admitere a cererii de chemare în judecată depusă de Partidul Politic „Partidul Dezvoltării și Consolidării Moldovei”, anularea parțială a hotărârii Comisiei Electorale Centrale nr. 1575 din 10 noiembrie 2023, în partea pct.21, ce vizează examinarea cererii din 07 noiembrie 2023 a Partidului Politic „Partidul Dezvoltării și Consolidării Moldovei” de renumărare a voturilor exprimate în cadrul biroului secției de vot în localitatea Cobani raionul Glodeni, la alegerea primarului, consilierilor locali și consilierilor raionali, obligarea Comisiei Electorale Centrale de a dispune: a) renumărarea voturilor exprimate în cadrul biroului secției de vot din localitatea Cobani, la alegerea primarului, consilierilor locali și consilierilor locali; b) excluderea din procesul de renumărare a voturilor a membrilor biroului secției de vot care au admis acțiuni neconforme în ziua desfășurării votului și în privința cărora planează suspiciuni de manifestare părtinitoare în favoarea contracandidatului; c) efectuarea procesului de renumărare a votului în privința candidatului concurentului electoral înaintat de Partidul Politic „Partidul Dezvoltării și Consolidării Moldovei”, precum și a reprezentantului desemnat din partea Partidului Politic „Partidul Dezvoltării și Consolidării Moldovei”.

În motivarea recursului, recurentul a invocat că, hotărârea contestată este neîntemeiată și urmează a fi casată integral cu adoptarea unei noi decizii de admitere în totalitate a cererii de chemare în judecată.

Cu trimitere la prevederile art. 245¹ alin.(1) din Codul administrativ, care stipulează temeiurile recursului, recurentul a afirmat că, prin contestația din 08 noiembrie 2023, a solicitat renumărarea voturilor la alegerea primarului și a consilierilor locali ai localității Cobani, raionul Glodeni, precum și renumărarea voturilor pentru consilierii raionali exprimate în cadrul biroului secției de vot din localitate, reiterând circumstanțele redată în contestație referitor la existența încălcărilor privind numărarea și totalizarea incorectă a voturilor, anume a voturilor exprimate prin intermediul urnei mobile de vot, deoarece prin intermediul acestei modalități au fost colectate exclusiv voturi în favoarea concurentului electoral Partidului Politic „Partidul Acțiune și Solidaritate” (în număr de circa 40 de voturi), ceea ce, în opinia recurentului, trezesc suspiciuni de fraudare a rezultatelor votării, în contextul diferenței mici de voturi de până la 10% dintre numărul de voturi dintre candidații la funcția de primar de pe locul I și II, dar și faptul că de către membrii biroului secției de vot au fost întreprinse acțiuni de susținere directă și indirectă a candidatului înaintat de către concurentul electoral Partidul Politic „Partidul Acțiune și Solidaritate”, precum și urmare a numărării frauduloase a voturilor, ultimul a acumulat aparent majoritatea necesară pentru câștigarea aparentă a scrutinului electoral din primul tur al alegerilor primarului din localitate.

Prin prisma prevederilor art. 95 alin. (10) din Codul electoral, recurentul a pretins ca fiind clar și fără echivoc stabilit ca fiind întemeiate cererile privind renumărarea voturilor în cazul stabilirii unei diferențe de până la 10% între voturile valabil exprimate pentru concurenții electorali. În opinia recurentului, materialele cauzei incontestabil demonstrează că diferența este de până la 10%, între voturile

valabil exprimate pentru candidatul Partidului Politic „Partidul Dezvoltării și Consolidării Moldovei” și candidatul Partidului Politic „Partidul Acțiune și Solidaritate”, iar cererea de renumărare a voturilor este întemeiată. În opinia sa, hotărârea contestată este arbitrară, se bazează în mod determinant pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor, iar admiterea recursului consolidează jurisprudența Curții Supreme de Justiție.

În conformitate cu art. 95 alin. (1) din Codul electoral, în perioada electorală, termenul general de depunere a contestațiilor este de 3 zile, care se calculează începând cu ziua următoare zilei în care a fost săvârșită acțiunea, a fost identificată inacțiunea sau a fost adoptată hotărârea.

În virtutea alineatului 8 al aceluiași articol, înaintarea acțiunilor în contencios administrativ, precum și exercitarea căilor de atac împotriva actelor judecătorești se efectuează în termenul stabilit la alin.(1).

Hotărârea Curții de Apel Chișinău a fost pronunțată public la 14 noiembrie 2023, și conform extrasului din poșta electronică, hotărârea instanței pe 9 file a fost notificată recurentului la 15 noiembrie 2023, ora 10:23, (f.d. 53 verso).

Astfel, calea de atac în ordine de recurs a fost demarată în interiorul termenului legal.

Prin referința depusă la 17 noiembrie 2023, ora 13:38, prin intermediul poștei electronice (f.d.63), Comisia Electorală Centrală, în temeiul art. 248 alin.(1) lit.a) din Codul administrativ, a solicitat respingerea recursului și menținerea hotărârii (f.d.64-65).

Examinând temeiurile invocate în recursul depus de Partidul Politic „Partidul Dezvoltării și Consolidării Moldovei”, în raport cu actele cauzei, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție îl consideră inadmisibil, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 245¹ alin. (1), (3) din Codul administrativ, recursul este admis dacă:

a) interpretarea legii din hotărârea sau decizia contestată este contrară jurisprudenței uniforme a Curții Supreme de Justiție;

b) prin admiterea recursului, se schimbă sau se consolidează jurisprudența Curții Supreme de Justiție;

c) hotărârea sau decizia vizează drepturile persoanei care nu a fost atrasă în proces;

d) hotărârea sau decizia este arbitrară sau se bazează în mod determinant pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor;

e) a fost admis neîntemeiat un apel introdus tardiv;

f) instanța nu a fost compusă potrivit legii sau hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Aprecierea probelor dată de prima instanță și instanța de apel este obligatorie pentru instanța de recurs, cu excepția cazului în care se invocă temeiul de la alin.(1) lit.d) sau a cazului în care Curtea Supremă de Justiție examinează cauza după trimitere la rejudecare. La examinarea recursului într-o cauză care a fost trimisă anterior la rejudecare pot fi prezentate probe noi dacă acestea au fost restituite nejustificat sau nu au fost reclamate de către instanța de judecată contrar prezentului cod.

În sensul art. 246 alin. (1) din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă recursul este inadmisibil, completul din 3 judecători adoptă o încheiere irevocabilă. Încheierea privind inadmisibilitatea recursului, care conține sumar faptele cauzei, motivele și temeiul inadmisibilității, se publică pe pagina web oficială a Curții Supreme de Justiție și se comunică părților.

Alineatul (2) al aceluiași articol statuează la lit. a¹) că, recursul se declară inadmisibil în special când recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art.245¹.

Din analiza acestor prevederi, rezultă că admisibilitatea/inadmisibilitatea recursului, în special, urmează să însușească în condițiile Codului administrativ exercitarea efectivă a unui control de legalitate, veritabil bazat pe temeiuri concludente și serioase. Astfel, normele pre citate oferă un drept exclusiv al instanței de recurs de a filtra cererile de recurs care nu prezintă o motivare suficient de serioasă.

În această ordine de idei, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că, Codul administrativ dezvoltă nu doar caracterul nedevelopat al recursului, dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne deciziile instanței de apel contestate sau, după caz, hotărârile Curții de Apel ca primă instanță într-o eventuală examinare în fond și invocare *ex officio* a erorilor de drept.

Completul Curții Supreme de Justiție notează că pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus. În consecutivitate, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție atestă că motivele de casare, invocate în recurs de către Partidul Politic „Partidul Dezvoltării și Consolidării Moldovei”, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 245¹ din Codul administrativ, deoarece se referă la dezacordul recurentului cu soluția pronunțată de către Curtea de Apel Chișinău și nu relevă interpretarea contrară a legii și aplicarea eronată a normelor de drept material sau procedural sau că aceasta s-ar baza în mod determinant pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează că recursul depus de Partidul Politic „Partidul Dezvoltării și Consolidării Moldovei”, conține obiecții de fapt și de drept similare celor expuse în cererea de chemare în judecată, care au fost analizate de către Curtea de Apel Chișinău, fiind apreciate în mod corespunzător.

În consecință, nu există aparența unei încălcări a dreptului recurentului la soluționarea tuturor argumentelor cu privire la judecarea cauzei în prima instanță, în modul în care este garantat de art. 6 § 1 al Convenției.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează faptul că dezvoltarea recursului trebuie să cuprindă o motivare corespunzătoare, în sensul arătării cu claritate a acelor critici, care sunt de natură a învedera netemeinicia hotărârii/deciziei și care se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 245¹ din Codul administrativ. Nu este suficientă simpla expunere a circumstanțelor factice ale

cauzei, fiind necesară motivarea recursului cu indicarea motivelor de netemeinicie pe care se bazează, precum și dezvoltarea lor. Motivarea recursului însemnând nu doar exprimarea nemulțumirii față de actul de dispoziție pronunțat în apel, ci expunerea tuturor motivelor pentru care, din punctul de vedere al părții, instanța a pronunțat o hotărâre neîntemeiată. Recursul nu se poate limita la o simplă indicare a textelor de lege, ci implică determinarea greșelilor imputate Curții de Apel Chișinău și o minimă argumentare a criticii în fapt și în drept, precum și indicarea probelor pe care se bazează aceste critici.

Simpla trimitere la un text de lege, fără explicarea pretensei interpretări și/sau aplicări eronate a prevederilor legale de către Curtea de Apel Chișinău, nu echivalează cu un argument. Dacă ar proceda la examinarea unei asemenea pretins argument, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție s-ar substitui autorului recursului, fapt care ar echivala cu un control efectuat din oficiu.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție accentuează că admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale a instanței judecătorești supreme care constă, în special, în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor de contencios administrativ. Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

În acest sens, CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise [Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230]. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45). Curtea a mai reiterat că modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective, urmând de ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-1, p. 141, § 39). La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helmers c. Suediei 09 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

În circumstanțele menționate, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a declara inadmisibil recursul depus de Partidul Politic „Partidul Dezvoltării și Consolidării Moldovei”.

Conform art. 98 alin. (1) pct. 4) din Codul electoral și în conformitate cu art. 230 și art. 246 din Codul administrativ, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Recursul depus de Partidul Politic „Partidul Dezvoltării și Consolidării Moldovei” se declară inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte, judecător

Diana Stănilă

Judecători

Mariana Pitic

Oxana Parfeni